

בש"פ 4312/18 - חגי/שטרמוס/גיאמנסונגו נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 4312/18

כבוד השופטת ד' ברק-ארז

לפני:

חגי/שטרמוס/גיאמנסונגו

העורר:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיב:

ערר על החלטתו של בית המשפט המוחזוי בתל אביב-יפו
מיום 17.5.2018 במ"ת 17-10-29853 שנitin על-ידי
כב' השופטת ש' זמיר

תאריך הישיבה: כ"ז בסיוון התשע"ח (10.6.2018)

בשם המבוקש: עו"ד גיל פרידמן

בשם המשיב: עו"ד קרן רוט

החלטה

1. בפני עירר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמיכות אכיפה – מעצרים), התשנ"א-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטתו של בית המשפט המוחזוי בתל אביב-יפו מיום 17.5.2018 (מ"ת 17-10-29853, השופטת ש' זמיר). בית המשפט המוחזוי הורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים.

עמוד 1

2. ביום 18.10.2017 הוגש נגד העורר כתב אישום שבו תוארו מעשי מרמה שביצע, על פי הנטען, בתחום הנדל"ן. פירוט נוסף באשר לכתב האישום הובא בהחלטה קודמת שניתנה על-ידי עבינינו של העורר ביום 9.1.2018 (בש"פ 17/10049). בעיקרו של דבר, על-פי הנטען, העורר פעל למיכרת זכויות פרויקטים בתחום הנדל"ן באמצעות מצגיו שווא. העורר, כך נטען, גבה عشرות אלפי שקלים עד מאותם אלף שקלים מארגוני שהטענו בו אוטם פרויקטים, תוך שימוש באסטרטגיות שיווק אגרסיביות ו"ערובוב" בין חברות שונות שהיו בשליטתו על מנת להקשות את המעקב אחריו וכי להסota את פעילותו. כן נטען בכתב האישום כי גם לאחר שהעורר נעצר ווחרר בתחום מגבלים הוא המשיך במעשיו ופועל לשיבוש מהלכי משפט. עוד מתואר בכתב האישום כי בשלב זה העורר אף שינה את שמו במשרד הפנים, לאחר שהוא פורסם בהקשרו של חשד לביצוע עבירות מרמה.

3. בהתאם לכך, יוחסו לעורר העבירות הבאות: קבלת דבר במרמה בנסיבות חמימות לפי סעיף 415 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), ניסיון לקבלת דבר במרמה לפי סעיף 415 יחד עם סעיף 25 לחוק העונשין, רישום כוח מסמכי תאגיד לפי סעיף 423 לחוק העונשין, הונאת נשים לפי סעיף 439 לחוק העונשין, אי-מסירת מידע לפי סעיף 213(א) לפקודת פשיטת الرجل [נוסח חדש], התש"מ-1980 (להלן: "פקודת פשיטת رجال"), אי-גילוי נכסים לפי סעיף 216(1) לפקודת פשיטת رجال, השמטה לפי סעיף 216(6) לפקודת פשיטת رجال, זיהוי בכונה לקבל באמצעו דבר לפי סעיף 418 לחוק העונשין, שימוש במסמר מזויף לפי סעיף 420 לחוק העונשין, הלבנתה הונ אסורה לפי סעיפים 3(א) ו-3(ב) לחוק איסור הלבנתה הונ, התש"ס-2000 (להלן: "חוק איסור הלבנתה הונ"), פעללה ברכוש אסור לפי סעיף 4 לחוק איסור הלבנתה הונ, שימוש במרמה, ערמה ותחבולה בכונה להתחמק ממס לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961, שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין, וכן הפרת הוראה חוקית לפי סעיף 287(א) לחוק העונשין.

4. بد בבד עם הגשת כתב האישום נגד העורר הוגשה בקשה לעצור אותו עד תום ההליכים נגדו. בשלב זה ביקש העורר כי האפשרות לשחררו לחילופת מעצר תידן קודם למסירת כל חומר הראיות לעיונו, וזאת בשל העיכוב בהעברתו. בית המשפט המ徇די דחה בקשה זו, בקבעו כי דרך המלך היא להכריע בקיומן של ראיות לאורה תחילתה. עරר שנשב על החלטה זו נדחה על-ידי בהחלטתי הנזכרת לעיל מיום 9.1.2018.

5. לאחר או אלו התפתחויות נוספות, הסכים העורר לקיומן של ראיות לאורה ועילות מעצר, ובית המשפט המ徇די הורה על הגשת תסקير מעצר בעבינינו. בעקבות זאת הוגש שלושה תסקרים מטעם שירות המבחן, שבמסגרתם נבחנה האפשרות כי העורר יועבר למעצר בפיקוח אלקטרוני בביתו של אחד מהוריו (החיים בנפרד) באילת, לצד פיקוח אנושי של מי מהמפקחים המוצעים: הוריו, אחיו, גראשתו, וכן שניים מחבריו. שירות המבחן התרשם כי המפקחים המוצעים לא יכולים להיות מוצבי סיכון ולהתאים לתפקיד הפיקוח בנסיבות העניין, בהם לב למכלול קשיים ומורכבותו של העורר. שירות המבחן ציין את דפוסי ההסתירה והמניפולטיביות של העורר, את קשייו בויסות דחופים ובריסון עצמי, וכן את אופיו העבירות המיחוסות לו, שנימן לבצע גם מתוך הבית. עוד ציין שירות המבחן את התרשומות כי העורר מתקשה לחווות מצבי קושי ולהתמודד עמם, כי הוא נוטה לחפש פתרונות מהירים לקשייו, ואף כי התנהלותו – ובכל זאת החשד לשיבוש מהלכי משפט – מצבעה על קושי שלו לכבד גבולות וסמכות ולהיענות להם. שירות המבחן אף עמד על תפיסתו העצמית של העורר כקורבן. בסיכומו של דבר, שירות המבחן סבר כי מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני לא יוכל לצמצם סיכון להתנהלות בעיתית חוזרת מצדיו, וכן ציין כי אין ממליך להעבירו מבית המעצר.

6. ביום 17.5.2018 הורה בית המשפט המחויז על מעצרו של העורר עד תום ההליכים בעניינו. בטור כר, עמד בית המשפט המחויז על התכון המוקדם המוקף, השיטתיות והשימוש בתוצאות מתחכמים לצורך הונאת הליקות שבם נקט העורר, על פי הראיות הלאכניות. בית המשפט המחויז הזכיר כי חלק מהמעשים המפורטים בכתב האישום נעשו מול אנשים שעםם העורר יצר קשר לאחר מעצרו, חקירותו והזהרתו בדבר פעילותו האסורה. בכלל אלה, כך נקבע, יש כדי לחת מונה תוקף להתרשםתו של שירות המבחן מקשריו של העורר לכבד גבולות וסמכות ולהיענות להם. בית המשפט המחויז הוסיף והתייחס לעובדה שלאחר שחרورو של העורר מעצר קודם קודם הוא שינה את שמו במשרד הפנים ביום 22.5.2017, וזאת על מנת שיוכל להמשיך בביצוע מעשי הפסלים חרף פרטום שמו כחשור בביצוע עבירות. כמו כן, ציין בית המשפט המחויז את האמור בכתב האישום לפיו העורר פעל להודיע עדים ולשבש מהלכי סורג וברית, בית המשפט המחויז קבע כי לא ניתן לחת בעורר אמון שיאפשר את העברתו לחלופה למעצר מאחריו סורג וברית, "טובה כל שתהא". לבסוף, בית המשפט המחויז ציין כי לא עליה בידי העורר להציג על נימוקים כדי משקל המצדיקים סטייה מעמדתו של שירות המבחן בשלושת הנסיבות הארוכים והמפורטים שהגיש.

הערר

7. עבר שפנוי טען העורר, בעיקרו של דבר, כי לנוכח העובדה שמדובר בעבירות הונאה, ניתן לאין את מסוכנותו של העורר באמצעות מעצר בפיקוח אלקטרוני. העורר מוסיף כי היה על בית המשפט המחויז לחת משקל לכך שהעורר והמקחים כולן נעדרי עבר פלילי, כי העורר בחר לשוב לישראל לצורכי חקירה והעמדה לדין (לאחר שקדם לכך עצב את הארץ שלא כדין), וכי בסיכוןו של דבר ניתן לחת מענה לקשיים שעלו באמצעות מערכת מהודק של פיקוח אלקטרוני, פיקוח אנושי וערביות מסוימות גבירות. לבסוף, מדגש העורר אף את מצבו הרפואי שהופך את שלותו במעצר למחייב יותר.

8. העורר מסתמן, בין השאר, על בש"פ 4658/15 פישר נ' מדינת ישראל (9.7.2015) (להלן: עניין פישר) שבו הורה בית משפט זה על שחרור עורר מעצר בפיקוח אלקטרוני חרב המלצהו השלילית של שירות המבחן.

9. מנגד, עמדת המדינה היא שדין העורר להידחות. המדינה מדגישה כי אין לחת אמון בעורר. בהקשר זה עומדת המדינה על כך שהעורר ביצע לכואורה את העבירות המียวחות לו מבלי שהיא עלי מORAה דין – לאחר שהוכזר כפושט רגלי, ואף לאחר שנעצר בפעם הראשונה לצורכי חקירה. המדינה מוסיפה שלצורך המשך פעילותו הפלילית לכואורה אף שינוי העורר את שמו, וכן מצינית כי הוא הווא הואשם בעבירה של שיבוש מהלכי משפט. בהמשך לכך, המדינה טוענת שמתיקי מומות בעניינו של העורר מספר עילות מעצר, כולל בדרגה גבוהה – מסוכנות וחשש לשיבוש מהלכי משפט (כפי שעולה מכתב האישום), ובនוסף לכך חשש להימלטות.

10. עוד מוסיפה המדינה שיש לאבחן את עניינו של העורר מעניין פישר, שעליו הוא מבקש להסתמן, אשר בו ביצוע העבירות היה מbasס על קשר עם חשד אחר שבאותה עת כבר היה מצוי מאחוריו סורג וברית.

11. להשלמת התמונה יציין כי במהלך הדיון שהתקיים בפני עדכנה באת-כוחה של המדינה כי מצבו הרפואי של העורר נבדק, וכי הבדיקות שלhn הוא זזקוק יבוצעו בזמן הקרוב.

12. לאחר ש שקלתי את הדברים אני סבורה ש דין הערר להידחות.
13. הולכה היא שיטתה מהמלצת של שירות המבחן תיעשה באופן חריג, במקומות בו קיימים לכך טעמים כבדים משקל (ראו: בש"פ 6626/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 וההפקות שם (15.8.2010); בש"פ 35/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 וההפקות שם (23.1.2018)). בעיקרו של דבר, לא מצאתי כי במקרה זה קיימים טעמים המצדיקים שיטתה מהמלצתו של שירות המבחן, שחרורה ונשנתה בשלושת התסקרים. זאת, בנויגוד לעניין פישר, שבו הודגש כאמור כי החשוד המרכזי הנוסף בפרשה היה מצוי במעצר אחורי סוג ובריח (מצב שהופיע על עילותם המעצר).
14. אכן, לנוכח הנסיבות המפורטות בכתב האישום, ובכללן מעשי המרימה וכן ההתנהלות המינימלית שיזחסו לעורר, דומה שאין לומר שהפיקוח המוצע יוכל להפגג את החשש העולה מעילות המעצר – הן לעניין המסוכנות והן לעניין החשש מפני שיבוש. בית משפט זה קבע בעבר כי בעברות תרמיות והונאה קיימן חשש ממש כי הנאשם ימשיך במעליו גם בעת שהותו בחלופה למעצר אחורי סוג ובריח (ראו: בש"פ 4720/15 בן משה נ' מדינת ישראל, פסקה 19 וההפקות שם (9.7.2015)). דברים אלה יפים במיוחד מקום שבו עורך שCKER הוכיח כי הוא אכן ראוי לאמון שנית בו, כאשר המשיך לכואורה לקדם את תכניותיו הפליליות ולשבש מהלכי משפט גם לאחר שנעצר ונחקר, בין היתר תוך שינוי שמו במשרד הפנים (ראו והשוו: בש"פ 507/00 מזרחי נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(1) 385, 392 (2000)).
15. לקרהת סיום אופיסיף כי דבריה של המדינה במעמד הדיון מניחים את הדעת כי המענה שניתן בעת הזה למצבו הרפואי של העורר הוא מספק. כמובן שטענות הצדדים בעניין זה שמורות להם.
16. סוף דבר: הערר נדחה.
ניתנה היום, ל"י בסיוון התשע"ח (13.6.2018).

שפט